

Prapor Sokola Užhorod

Cesta časem

Úvod

Je úžasné, jak náhodná setkání dvou úplně neznámých lidí mohou vést ke krásné události. Něco takového je možné jen díky otevřenosti, důvěře v lidi i jeden v druhého a otevřené mysli. A také díky jasnému cíli. Tento krátký text vypráví čtenáři o zvláštní

cestě praporu, původně pocházejícího z Uherska před rokem 1918 a dnes z Ukrajiny – z Užhorodu. Prapor byl získán přibližně před 50 lety – a to právě v Praze. Kupujícím byl tehdy obchodník se starožitnostmi z nizozemského Haagu a přítel současného majitele, pana Hanse Hoo-geveena ze Sint Michielsgestel, vesnice poblíž hlavního města provincie Severní Brabantsko, města 's-Hertogenbosch v Nizozemsku.

Přibližně před 40 lety současný majitel prapor odkoupil, aby svému příteli pomohl, a získal jej za částku 400 nizozemských guldenů. Od té doby nebyl prapor nikdy zapomenut a už nikdy nezměnil majitele. Doslova byl uložen „v suchu a bezpečí“ až do roku 2024...

Setkání

Pan Hans Hoogeveen začal pátrat po původu praporu s cílem vrátit jej na místo jeho vzniku. Na základě azbuky na praporu se domníval, že pochází z Ruska. V roce 2024 se v Katedrální bazilice sv. Jana v 's-Hertogenbosch konala výjimečná výstava organizovaná Ambachtelijke Smedersgilde van België vzw / Cech řemeslných kovářů Belgie, jejímž spoluorganizátorem byl i autor tohoto textu. Výstava 220 ručně kovaných křížů od kovářů z celého světa – z 27 zemí – vznikla na památku obětí války na Ukrajině a byla již sedmou zastávkou putovní výstavy #with_love_to_ukraine, kterou lze navštívit dodnes. Pan Hoogeveen jako obchodník se starožitnostmi baziliku sv. Jana pravidelně navštěvuje a právě výstava se pro něj stala výchozím bodem pro pátrání po původu praporu. A měl pravdu.

Během výstavy v bazilice sv. Jana se setkal majitel praporu s autorem tohoto textu. Výstava se tak stala pomyslnou křížovatkou, na níž začala cesta praporu zpět do místa jeho původu – do Užhorodu na Ukrajině.

Vernisáž sedmé výstavy v 's-Hertogenbosch zahájil pan Burger Dirven, první honorární konzul Ukrajiny v Nizozemsku, který nás navedl na cestu, kde začít hledat původ praporu.

Kovářský přítel z Ivano-Frankivsku přeložil text na praporu a kontaktoval svého přítele historika, což nás přivedlo na správnou stopu jeho původu. SOKOL!

Následně byly po určitém internetovém pátrání nalezeny rozsáhlé informace o sokolském hnutí a byl navázán kontakt s paní Barborou Paulovou, kontaktní osobou a asistentkou Oddělení všestrannosti České obce sokolské. Ta následně zprostředkovala kontakt mezi majitelem praporu, autorem tohoto textu a panem Peterem Szénásym, představitelem sokolské organizace, členem Předsednictva České obce sokolské, starostou Sokolské župy Budečské a starostou Sokola Křivokláta.

Kousek historie

Do roku 1918 byl Užhorod součástí Uherského království v rámci Rakouska-Uherska. Mezi

lety 1919 a 1938 se po rozpadu monarchie stal součástí první Československé republiky, kde sloužil jako hlavní město Podkarpatské Rusi.

Sokol Užhorod byl založen 1. listopadu 1919. Prapor tedy musel vzniknout ve 20. letech 20. století.

Prapor byl použit při oslavách 10. výročí založení jednoty v Užhorodě v roce 1929. To vede k závěru, že musel být vytvořen mezi lety 1919 a 1929. Je zřejmé, že prapor je starší než 100 let a s největší pravděpodobností vznikl krátce po založení sokolské jednoty v Užhorodě v roce 1919.

Konečný cíl

Bylo zjištěno, že prapor pochází z Užhorodu, města, které se dnes nachází na Ukrajině. Téměř jistě pochází z období, kdy bylo město ještě součástí Uherska. Odhaduje se, že prapor je přibližně 100 let starý. Jsou na něm patrné viditelné stopy stáří i používání. Zcela altruistickým přáním majitele je, aby se prapor jednou vrátil do Užhorodu. To je vzhledem k současné válečné situaci velmi obtížný úkol.

Význam pro organizaci SOKOL

Sokolská organizace má bohatou historii a je pevně spojena s tradicemi. Zároveň však pokračuje v budování své budoucnosti a podporuje místní iniciativy. Pro SOKOL je proto velkým zárazkem, že se prapor po všech těch desetiletích znovu objevil. Přestože materiální hodnota praporu činí přibližně 500 eur, jeho historická a kulturní hodnota je nevyčíslitelná. Sokolská organizace v Užhorodě stojí na prahu svého znovuzrození a návrat praporu by mohl být krásným krokem v tomto procesu. Sokolská organizace v Praze vystupuje jako prostředník a podporovatel budoucího návratu praporu do Užhorodu. Ten je plánován na rok 2026.

Praktický postup

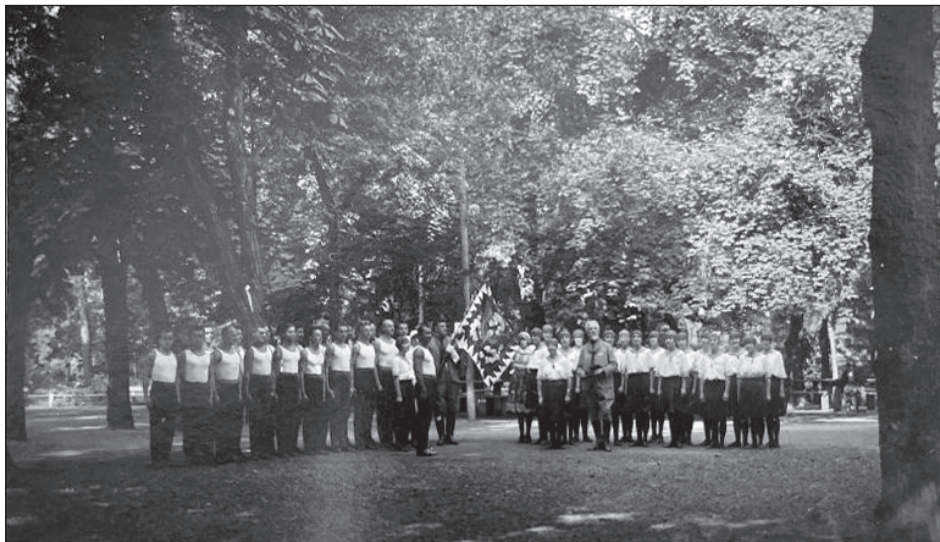
Prapor pochází z období, kdy byl SOKOL Užhorod československou organizací. Protože originální prapor pochází z doby, kdy byl Užhorod československým městem, a s ohledem na jeho fyzický stav bylo rozhodnuto převést originál praporu prostřednictvím Velvyslanectví České republiky v Nizozemsku do péče sokolské organizace v České republice.

Tato fotografie potvrzuje, že prapor sokolské jednoty Užhorod již existoval v roce 1929, během oslav 10. výročí založení jednoty (1919–1929). Prapor tedy musel vzniknout někdy mezi lety 1919 a 1929. Fotografie zároveň ukazuje, jak důležitý a symbolický prapor pro členy jednoty byl. Byl výrazně umístěn v obou horních rozích pamětní tabule a měl čestné místo mezi portréty členů výboru. To naznačuje, že prapor nebyl pouze organizačním symbolem, ale také zdrojem hrdosti, identity a jednoty.

Originální prapor bude trvale vystaven v Praze. Jakmile v Užhorodě vznikne plnohodnotná sokolská jednota, dojde ke slavnostnímu symbolickému předání praporu formou jeho přesné repliky, která bude zároveň lépe odolávat zubu času. Za tímto účelem byla uzavřena dohoda mezi majitelem/dárce a sokolskou organizací v České republice.

***Význam praporu pro současného majitele
a autora textu***

Pro nás oba prapor symbolizuje setkání,
propojení, společnou práci pro lepší svět a mír.

Přání

Přejeme si, aby v souladu s tímto významem
přinášel prapor štěstí jak v rámci Sokola, tak
městu Užhorod.

1. června 2025 / 21. května 2026
Maren Kessel / Sint Michielsgestel / Nizozemsko
Hans Hoogeveen, Nizozemsko - majitel praporu až do okamžiku
jeho předání organizaci SOKOL
Paul Vos, Nizozemsko - zprostředkovatel, kovář a editor

Zdroje:

- Hans Hoogeveen – majitel praporu po přibližně 50 let až do jeho předání organizaci SOKOL
- Mariia-Katalina Rohovei – druhá tajemnice Velvyslanectví Ukrajiny
 - Peter Szénásy – místostarosta České obce sokolské
 - Paul Vos – archivní a internetový výzkum

Text: Paul Vos
Fotografie: Paul Vos, Peter Szénásy a ČOS
Újezd 450/40
118 01 Praha 1